

Morele verbeeldingskracht binnen het concept voor erfgoedgemeenschappen - Team TBD

Door Dunke van Boekel

Okay, één korte alinea. Sure.

Met ons team willen we vrij simpelweg een federated platform maken, waarop erfgoedgemeenschappen *zelf kunnen bepalen* of ze zich willen 'registreren' en dus zichtbaar willen zijn voor andere gebruikers van het platform. Dit kunnen burgers met interesse in erfgoed en de bijbehorende gemeenschappen zijn, maar ook andere gemeenschappen en erfgoedambtenaren/professionals. Bijvoorbeeld om kennis uit te wisselen of leden te werven. Hoeveel een gemeenschap wil delen ligt ook aan hen. Het kan een gedetailleerde *roadmap* en agenda van de jaarplannen zijn, of simpelweg een e-mailadres voor eventueel contact. In ieder geval moet het voor ambtenaren zo makkelijk worden om in kaart te brengen welke gemeenschappen er zoal in Nederland vertoeven.

De Tarot Cards

The Scandal: Een verschrikkelijke headline zou zijn dat over vijftig jaar bekend wordt dat een dictatoriale overheid allerlei groepen heeft kunnen uitroeien dankzij het feit dat zij zich hebben ingeschreven bij ons concept. Misschien hoeven we niet eens naar 'over vijftig jaar' te kijken. *Information is power*, ook nu. En ik kan me voorstellen dat de meeste mensen niet blij zijn met de gedachte dat één overheid of een aparte instantie daar de controle over heeft.

The Smash Hit: Kijk, uiteraard willen we enthousiasme voor erfgoed aanmoedigen, maar het kan zomaar zo zijn dat mensen daarin doorslaan. We hebben in principe best sterk afgebakend wat we als erfgoedgemeenschap beschouwen en dus toelaten op het platform, maar als iedereen alsnog zijn Lego-recreatie van Waddinxveen wil registreren lopen we tegen capaciteitsproblemen aan. Misschien wordt men bij te veel populariteit zelfs zó geobsedeerd met het verleden dat ze de toekomst, en eventuele vooruitgangen, niet meer willen zien. Of dat écht slecht is laat ik even in het midden.

The Radio Star: Er zijn al een aantal instanties die trachten om erfgoeden in kaart te brengen, zoals het TikTok-account Erfgenamen waar we onderzoek naar hebben gedaan. Als ons platform een succes is, zijn zij

wellicht niet meer nodig. En, flauw antwoord, de studenten in Gouda die hebben gezwoegd om al die gemeenschappen zelf ook in kaart te brengen. Sorry gang, hadden ze ook zelf kunnen doen!

Mother Nature: Net als bij vele digitale hulpmiddelen zou het inzetten van dit platform een effect hebben op de natuur door de grondstoffen die nodig zijn om het in de lucht te houden. Ook zou materieel erfgoed, bijvoorbeeld een duinformatie, kunnen lijden onder eventueel meer naamsbekendheid - door mensen die uit enthousiasme rond gaan banjeren zonder oog op het natuurlijke effect.

The Siren: In principe is ons platform bedoeld voor 'gebruik wanneer je het nodig hebt', dus we moedigen continu gebruik niet per se aan. Wellicht kan het daarentegen een parasociale relatie aanwakkeren voor iemand die geobsedeerd raakt met de werkzaamheden van een bepaalde gemeenschap? Of iemand kan het gebruiken als een hulpmiddel in stalkingspraktijken.

The Superfan: Als ik iets heb geleerd in mijn tijd op Twitter, is het dat zelfs de meest liefdevolle fans wel eens door kunnen slaan en voor problemen kunnen zorgen. We runnen met het platform geen populariteitswedstrijd, maar het kan zomaar zijn dat we concurrentie tussen verschillende gemeenschappen in de hand helpen. Daarbij kan het ook zo zijn dat we weer subculturen laten ontstaan binnen verschillende onderwerpen.

The BFFs: Het is makkelijk om te zien dat ons platform mensen makkelijker bij elkaar kan brengen, en dus eventueel vriendschappen kan vormen - of versterken, als je saampjes een gemeenschap toetreed! Daarentegen komen we ook weer neer op het punt van concurrentie, wie een beetje competitief is ingesteld kan nog weleens jaloers worden op wat een groep met vergelijkbare doeleinden bereikt.

The Big Bad Wolf: Een innerlijk conflict op het platform kan ontstaan. Kwaadaardige actoren kunnen ruzies proberen te stoken op ons platform, om het proces voor iedereen te verzieken. Daarbij kan het zo zijn dat kwaadwillige partijen zich voordoen als erfgoedgemeenschap op ons platform, maar dat ze eigenlijk met iets heel anders bezig zijn. Ogen open voor de Witte Busjes-gemeenschap, dus...

The Forgotten: Uit ons onderzoek blijkt dat vooral gepensioneerde witte mannen zich geregeld bekend maken in het erfgoedlandschap, en dat

ambtenaren lastig erfgoed uit andere culturen en gedachtegangen kunnen benaderen. We maken een online platform dat wellicht moeilijker te bereiken is voor pensionarissen, maar eigenlijk zou dat ons doel dus ondersteunen. Niet dat we ze per definitie uitsluiten, maar misschien is dit concept simpelweg niet voor hen bedoeld? Klinkt lullig, maar goed. We moeten dus wel ervoor zorgen dat iedereen, ongeacht eventuele taalbarrière, in principe van het platform gebruik kan maken.

The Service Dog: Gezien er in onze huidige versie van het concept geen algoritme te pas komt in het platform, heeft iedere gemeenschap, hoe groot of klein dan ook, een gelijke kans om zichzelf op de kaart te zetten - mochten zij dat willen. Geen slecht ding, tenzij een niet-gemeenschap zich op de een of andere manier weet aan te melden. Dat kan dan nog weleens gevaarlijk worden in het ergste geval, of het nut van ons platform teniet doen in mildere scenario's.

The Catalyst: Idealiter willen we dus dat ons platform interesse in erfgoed aanwakkert en het makkelijker maakt voor ambtenaren om gemeenschappen te vinden. Misschien kan de drang naar erkenning daarentegen zorgen voor 'performatieve' gemeenschappen, die trachten om progressief met erfgoed te lijken, maar eigenlijk niets van waarde toevoegen of zelfs actief een negatief effect op het wereldje hebben. Ook hier denk ik weer aan de gedachtegang van een concurrentievolle maatschappij waar het originele doel uit het oog wordt verloren.

The Backstabber: Wat *killing* zou zijn voor ons concept is dat we ze geen transparantie bieden over wat er rondom hen bekend is met ons concept. Ons idee is daarbij om een soort commissie met stakeholders te installeren die toezicht houdt op ons platform - bestaande uit meerdere stakeholders - die democratisch besluiten moeten maken op basis van de beste interesses van de gebruikers.

De drie belangrijkste punten

De drie problemen die we zonder pardon moeten uithameren bij ons concept zijn:

- De 'Witte Busjes-gemeenschap-problemen'. We hebben in principe al het idee van moderatie, maar op basis van mijn onderzoek lijkt het slecht mogelijk om van ambtenaren te verwachten dat zij bij gemeenschappen langsgaan om hun activiteiten en legitimiteit te controleren. Wie daar eventueel wél uitkomst voor kunnen bieden zijn de erfgoedhuizen die in iedere Nederlandse provincie staan.

- Dan de witte mannen, en de toegankelijkheid voor meer groepen. In essentie moeten we ervoor zorgen dat de diverse erfgoedgemeenschappen bediend kunnen worden op ons platform. Anders maken we in principe een platform dat uiteindelijk nog steeds maar één kant van het verhaal aan kan bieden. We hebben dus taalondersteuning nodig, en moeten het platform makkelijk te bereiken en gebruiken maken voor iedereen.
- Ik kan nog niet geloven dat we dit niet expliciet hebben benoemd, maar om de keuze bij de gemeenschappen te houden moet het mijner inziens mogelijk zijn om al hun *presence* van hun aanwezigheid op het platform geheel weg te scrubben. Zo hebben zij zelf invloed op of ze vindbaar *zijn*, maar ook of ze dat *blijven*. Dit is dan alleen wel in afweging met het feit dat we hen niet op de vingers kunnen tikken en ze simpelweg wegrennen.